

Sammendrag af

EFFEKTUNDERSØGELSE

Baggrund, metode og resultater

Indholdsfortegnelse

1. Rapportens baggrund og formål	2
2. Hovedresultat.....	2
3. Resume af baggrund og metode	2
4. Kort om effektmålingen	3
4.1. Målgrupper og målingsperioder	3
4.2. Undersøgelsesform	3
5. Resultater af effektmålingerne	3
5.1. Hovedresultater og resultatkrav.....	3
5.2. Effektmåling af værnepligtsuddannelsen	4
5.2.1. Hovedresultater for værnepligtige	4
5.2.2. Personlige data	4
5.2.3. Anvendt kompetence.....	5
5.2.4. Anden form udbytte af værnepligten	6
5.2.5. Anvendelse af værnepligt i forhold til job og uddannelse	7
5.2.6. Egen vurdering af nye kompetencer som helhed	7
6.3. Effektmåling af beredskabsfaglige kurser	7
6.3.1. Hovedresultater for kursister på beredskabsfaglige kurser.....	7
6.3.2. Personlige data	8
6.3.3. Kursusdeltagelsen	9
6.3.4. Anvendt kompetence.....	9
6.3.5. Andet udbytte af kursusaktivitet.....	11
8.3.6. Forberedelse og støtte.....	11

1. Rapportens baggrund og formål

Siden 2006 har Beredskabsstyrelsen gennemført effektmåling af værnepligtsuddannelsen og de beredskabsfaglige uddannelser som led i opfølgningen på styrelsens resultatkontrakt. I forbindelse med Beredskabsstyrelsens indgåelse af en resultatkontrakt for 2009 med Forsvarsministeriet blev det aftalt, at der også i 2009 skulle foretages effektmålinger af de beredskabsfaglige kurser, som gennemføres på Beredskabsstyrelsens skoler, samt af værnepligtsuddannelsen. Arbejdet med udformning, tilrettelæggelse, gennemførelse, analyse og afrapportering af effektmålingen er varetaget af Center for Uddannelse og HR-udvikling.

2. Hovedresultat

Hovedresultatet af effektundersøgelsen er, at resultatkravene er opfyldt.

Undersøgelsen viser, at 87,2 % af de værnepligtige respondenter er enige eller meget enige i, at de kan bruge elementer af værnepligtsuddannelsen i det civile liv, og at de kan håndtere situationer i dagligdagen på en bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført værnepligtsuddannelsen.

81,3 % af respondenterne på de beredskabsfaglige kurser er enige eller meget enige i, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet, samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

3. Resume af baggrund og metode

Formålet med effektmålingerne er at vurdere effekten af kurserne udbudt på skoleområdet og værnepligtsuddannelsen samt at bidrage til at der løbende sker en faglig og pædagogisk udvikling på skole- og værnepligtsområdet.

I resultatkontrakten for 2009 blev der fastlagt flg. resultatkrav:

“Mindst 80 % af de værnepligtige erklærer sig efter værnepligtsuddannelsen “enige/meget enige” i, at de vil kunne bruge elementer af uddannelsen i det civile liv og at værnepligtsuddannelsen har kvalificeret dem til at kunne håndtere såvel aktuelle som fremtidige situationer og opgaver i dagligdagen på en bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført værnepligtsuddannelsen i beredskabet” – og

“Mindst 75 % af kursisterne på skoleområdet giver udtryk for, at de erhvervede beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse for så vidt angår både afhjælpende og forebyggende tiltag”.

I skemaet til de *værnepligtige* besvares spørgsmål, som drejer sig om anvendelse af indhold fra uddannelseselementerne indsats, redning, miljø og førstehjælp. Der er spurgt til kunnen og vilje til at handle. I forhold til hvert af de fire uddannelseselementer er der foretaget en opgørelse af antallet af enige/meget enige i udsagnene, og på tværs af de fire uddannelseselementer er der endelig foretaget en gennemsnitsberegning.

I skemaet til *kursusdeltagerne* på de beredskabsfaglige kurser besvares spørgsmål vedrørende anvendelsen af kompetencen. Her er der skelnet mellem i alt fem forskellige former for anvendelse/ikke anvendelse og nyttiggørelse af kompetencen. Tre af udfaldene betragtes som tilfælde, hvor kompetence har været nyttiggjort i forhold til resultatkravene. Gennemsnittet i forhold til de tre grupper er regnet sammen.

4. Kort om effektmålingen

4.1. Målgrupper og målingsperioder

Målgruppen for effektmålingerne er alle, der har deltaget i kursusaktivitet på skoleområdet samt alle værnepligtige, der har afsluttet værnepligtsuddannelsen inden for undersøgelsesperioden 1. april 2008 – 31. marts 2009. Undersøgelsen blev igangsat i uge 36 og afsluttet i uge 42.

4.2. Undersøgelsesform

Effektmålingerne er foretaget på grundlag af et spørgeskema, som er besvaret elektronisk. Til brug for dataindsamling og analyse er anvendt det webbaserede system SurveyXact. Skemaerne skulle opbygges primært af spørgsmål med faste svarkategorier, og der skulle kun i meget begrænset omfang kunne stilles spørgsmål, som havde en mere åben eller kommenterende karakter. Spørgeskemaets data skulle samtidig kunne genereres rimelig enkelt, da det ville være en tilbagevendende undersøgelse, hvortil der kun kan anvendes få ressourcer til analyse af data.

5. Resultater af effektmålingerne

5.1. Hovedresultater og resultatkrav

Ved undersøgelsen af effekten af *værnepligtsuddannelse* viste det sig, at 87,2 % af de værnepligtige er enige eller meget enige i, at de kan bruge elementer af værnepligtsuddannelsen i deres civile liv, og at de kan håndtere situationer i dagligdagen på en bedre måde, end hvis de ikke havde gennemført værnepligten. Af de 87,2 % er 47,9 % meget enige og 39,3 % er enige. Målopfyldelsen i 2009 er således på niveau med de tidligere effektmålinger. Til sammenligning var målopfyldelsen i 2008 på 88,3 %, men den i 2007 og 2006 var på henholdsvis 82,6 % og 80,0 %.

Ved undersøgelsen af effekten af de *beredskabsfaglige kurser* viste det sig, at 81,3 % af respondenterne på de beredskabsfaglige kurser var enige eller meget enige i, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet, samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse. 13,3 % havde en lavere vurdering end enig/meget enig i, at deres kompetencer nyttiggøres og blot 4,4 % havde tilegnet sig kompetencer som ikke blev nyttiggjort i beredskabet. Også for kursisternes vedkommende er målopfyldelsen i 2009 derfor på niveau med de tidligere effektmålinger, hvor målopfyldelsen var på henholdsvis 82,2% (2008), 79,0 % (2007) og 80,4 % (2006).

5.2. Effektmåling af værnepligtsuddannelsen

5.2.1. Hovedresultater for værnepligtige

307 ud af i alt 786 tidligere værnepligtige har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 39,1 %. Dermed er svarprocenten en anelse højere end ved de forrige års effektmålinger, hvor svarprocenten var henholdsvis 37,4 % (2008), 36,8 % (2007) og 39,0 % (2006). Størstedelen af respondenterne var enten var i arbejde eller under uddannelse på undersøgelsestidspunktet. 21,6 % af respondenterne var inden for Beredskabet, enten som frivillige eller som ansatte, og yderligere 35,2 % overvejede at indgå i det frivillige beredskab hvilket er en stigning på 5,6 % point i forhold til 2008.

I forhold til hvert af uddannelseselementerne (indsats, redning, miljø og førstehjælp) angav over 70 % af respondentgruppen, at de var enige eller meget enige i udsagnene om, at de ud fra deres egen vurdering både havde færdigheder, viden og vilje til i hverdagssituationer at anvende den viden, som de havde tilegnet sig gennem værnepligten.

Specielt i forhold til områderne 'indsats' og 'førstehjælp' gav stort set alle respondenter udtryk for, at de gennem værnepligtsuddannelsen havde tilegnet sig nye færdigheder. 94,8 % af respondenterne mente, at de ville tilbyde deres hjælp med brandslukning, hvis en situation i deres hverdag krævede det, mens stort set alle respondenter, 97,7 %, ville yde førstehjælp, hvis der i deres dagligdag opstod behov for det.

I vurderingen af udbyttet af værnepligtsuddannelsen som helhed angav 88,4 %, at de var enige eller meget enige i, at de havde fået kompetencer, som de kan anvende i deres civile liv, og 78,4 % svarede, at de var enige eller meget enige i, at deres samlede kompetencer var blevet øget.

Næsten 60 % af respondenterne har i forbindelse med jobsøgning henvist til kompetencer tilegnet under værnepligten, og en del har specifikt anvendt værnepligtsuddannelsen til at søge job inden for brand/redningsområdet.

5.2.2. Personlige data

Langt størstedelen af de værnepligtige angiver at have afsluttet værnepligten for mellem et halvt og halvandet år siden. 52,8 % har afsluttet værnepligten for mellem et halvt og et helt år siden, mens 31,3 % angiver at have afsluttet værnepligten for mellem et helt til halvandet år siden.

Inden værnepligten havde lidt under halvdelen (43,3 %) afsluttet uddannelse, enten erhvervsuddannelse, mellemlang videregående eller videregående uddannelse. 44,0 % havde en gymnasial uddannelse, mens 12,7 % alene havde en folkeskolebaggrund.

På undersøgelsestidspunktet var størstedelen enten i arbejde (47,6 %) eller under uddannelse (40,1 %), mens resten angav at være i gang med noget andet eller uden beskæftigelse.

21,6 % af respondenterne var inden for Beredskabet, enten som ansat (8,6 %) eller som frivillig (13,0 %), på undersøgelsestidspunktet. Det er omtrent samme niveau som 2008 (22,1 %) og 2007 (19,4 %). Derimod oplyser hele 35,2 %, at de overvejer at indgå i det frivillige beredskab, hvilket er en stigning fra 2008 og 2007, hvor hhv. 30,0 % og 21,9 % overvejede at blive frivillig.

5.2.3. Anvendt kompetence

I skemaet er der spurgt til de værnepligtiges udfoldelse og anvendelse færdigheder og viden, deres kompetencer i forhold til de fire uddannelsesområder: Indsats, redning, miljø og førstehjælp samt mere socialiserende elementer af værnepligten (bl.a. fysisk form, personlig udvikling og kendskab til redningsberedskabet).

Indsats

I forhold til indsats er der blevet spurgt til anvendelse af brandslukningsmidler, forebyggelse af brand og brandfarlige situationer samt viljen og færdighederne til at udføre opgaver i forbindelse med brand. Endelig er der spurgt til, om den værnepligtige føler sig i stand til fortsat at udføre opgaver i forbindelse med brandslukning, såfremt han blev genindkaldt.

Udsagn	Meget enig/ enig
Jeg kan bruge brandslukningsmidler (fx pulver eller vand) på en mere effektiv måde end før værnepligtsuddannelsen	93,8 %
Efter min værnepligtsuddannelse er jeg blevet mere opmærksom på, hvad jeg skal gøre for at undgå at brand opstår	85,9 %
Jeg gør mere for at undgå, at der opstår brandfarlige situationer, end før min værnepligtsuddannelse	67,0 %
Hvis der i min dagligdag opstod behov for det, ville jeg tilbyde min hjælp med det, jeg ved og kan inden for faget brand	94,8 %
Hvis en situation i min dagligdag krævede det, ville jeg kunne udføre opgaver omkring brand, som jeg har lært det under min værnepligtsuddannelse	92,1 %
Hvis jeg blev indkaldt til redningsberedskabet igen i forbindelse med en brandslukningsopgave, er jeg overbevist om, at jeg stadig kan udføre de opgaver sammen med andre, jeg lærte at varetage som værnepligtig	82,9 %

I forhold til indsatsområdet er gennemsnitlig *48,5 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 37,6 % af respondenterne er enige i udsagnene. 12,9 % angiver en lavere vurdering.*

Redning

I forhold til redning er der blevet spurgt til den værnepligtiges viden i forbindelse med en fastklemt tilskadekommen samt færdigheder i at frigøre en fastklemt mere effektivt end før værnepligtsuddannelsen. Endvidere er der spurgt til vilje og færdigheder i forbindelse med hjælp ved redningsopgaver. Endelig er der spurgt til, om den værnepligtige fortsat føler sig i stand til at udføre redningsopgaver sammen med andre, som han har lært det under værnepligtsuddannelsen.

Udsagn	Meget enig/ enig
Efter min værnepligtsuddannelse er jeg blevet mere bevidst om, hvordan jeg skal forholde mig, når en tilskadekommen er fastklemt, fx i en bil	97,0 %
Jeg kan mere effektivt frigøre en fastklemt, fx i en bil eller bygning, end før min værnepligt	95,4 %
Hvis der i min dagligdag opstod behov for det, ville jeg tilbyde min hjælp med det, jeg ved og kan inden for faget redning	96,0 %
Hvis en situation i min dagligdag krævede det, ville jeg kunne anvende principperne fra redningstjenesten, som jeg har lært det under min værnepligtsuddannelse	87,8 %
Hvis jeg blev indkaldt til Redningsberedskabet igen i forbindelse med en redningsopgave, er jeg overbevist om, at jeg stadig kan udføre de opgaver sammen med andre, som jeg lærte at varetage som værnepligtig	83,1 %

I forhold til redningsområdet er gennemsnitlig *50,6 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 41,3 % er enige i udsagnene. 7,5 % angiver en lavere vurdering.*

Miljø

I forhold til miljøområdet er der blevet spurgt til den værnepligtiges opmærksomhed omkring omgang med farlige stoffer samt om den værnepligtige fortsat føler sig i stand til at udføre opgaver sammen med andre i forbindelse med uheld med farlige stoffer, hvis han blev genindkaldt.

Udsagn	Meget enig/enig
Jeg er mere opmærksom på, hvordan jeg skal omgås farlige stoffer i uheldssituationer, end før min værnepligtsuddannelse	79,4 %
Hvis jeg blev indkaldt til Redningsberedskabet igen i forbindelse med uheld med farlige stoffer, er jeg overbevist om, at jeg stadig kan udføre de opgaver sammen med andre, jeg lærte at varetage som værnepligtig	71,8 %

I forhold til miljøområdet er gennemsnitlig *27,6 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 48,0 % er enige i udsagnene. 11,3 % har en lavere vurdering.*

Førstehjælp

I forhold til uddannelsen i førstehjælp er der blevet spurgt til den værnepligtiges færdigheder i at yde førstehjælp til en bevidstløs uden vejtrækning samt til en person med stærke blødninger. Endvidere er der spurgt til viljen og færdigheden til at kunne yde førstehjælp i dagligdagen, hvis behovet opstod.

Udsagn	Meget enig/enig
Jeg kan yde førstehjælp til en bevidstløs med eller uden vejtrækning mere kvalificeret end før min værnepligtsuddannelse	96,0 %
Jeg kan yde førstehjælp til en med stærke blødninger på en mere kvalificeret måde end før	91,7 %
Hvis der i min dagligdag opstod behov for det, ville jeg yde førstehjælp	97,7 %
Hvis en situation i min dagligdag krævede det, ville jeg kunne udføre førstehjælp, som jeg har lært det under min værnepligtsuddannelse	95,3 %

I forhold til førstehjælpsområdet er gennemsnitlig *65,0 % af respondenterne meget enige i udsagnene, og 30,1 % er enige i udsagnene. 4,6 % angiver en lavere vurdering.*

5.2.4. Anden form udbytte af værnepligten

I forhold til den mere socialiserende del af værnepligten er der blevet spurgt til, om den værnepligtige efter værnepligten gør mere for at holde sig i fysisk form, er bedre til at samarbejde og om han har udviklet sig personligt qua værnepligten.

Udsagn	Meget enig/enig
Jeg gør mere nu for at holde mig i fysisk form end før værnepligtsuddannelsen	39,9 %
I kraft af værnepligtsuddannelsen er jeg blevet bedre til at arbejde sammen med andre	50,9 %
Jeg synes, jeg har udviklet mig personligt gennem værnepligtsuddannelsen	79,4 %
Erhvervelsen af stort kørekort har gavnet mine jobmuligheder	52,2 %

Endelig er størstedelen (97,0 %) enige eller meget enige i, at de har fået en bedre forståelse af hvordan, hvordan redningsberedskabet fungerer i Danmark.

5.2.5. Anvendelse af værnepligt i forhold til job og uddannelse

Af de 307 respondenter, som har besvaret skemaet, har i alt 176 (58,5 %) angivet, at de i forbindelse med jobsøgning har henvist til, at de har aftjent værnepligt i Beredskabet – en stigning fra 50,0 % i 2008. Heraf har ca. 40 % af respondenterne anvendt det til at søge arbejde inden for brand/redning.

Næsten 4 ud af 10 (39,5 %) respondenter har efterfølgende anvendt elementer fra uddannelsen i forbindelse med deres arbejde. En stor del angiver, at de nu arbejder inden for brand og redning, men en del henviser også til, at de har anvendt deres kunnen inden for førstehjælp samt deres store kørekort. 18,9 % angiver, at de har henvist til og kunnet anvende dele af uddannelsen i forbindelse med efterfølgende uddannelse. Endelig har 15,6 % haft glæde af deres værnepligtsuddannelse i forbindelse med deres fritidsliv.

5.2.6. Egen vurdering af nye kompetencer som helhed

88,4 % af de værnepligtige er enige eller meget enige i, at de har fået nye kompetencer, som de kan bruge i deres civile liv, og 78,4 % svarer, at de er enige eller meget enige i, at deres samlede kompetencer er styrkede på grund af værnepligtsuddannelsen. Endelig vurderer halvdelen (49,2 %) af de værnepligtige, at de er i stand til at kunne klare deres opgaver i dagligdagen på en bedre måde pga. værnepligtsuddannelsen.

6.3. Effektmåling af beredskabsfaglige kurser

6.3.1. Hovedresultater for kursister på beredskabsfaglige kurser

516 kursister har besvaret spørgeskemaet ud af i alt 1081 kursister, svarende til en svarprocent på 47,7 %. Det er lidt mere end i 2008, hvor svarprocenten var 46,7 %, men lavere end i 2007 og 2006, hvor henholdsvis 48,4 % og 55,9 % af kursisterne svarede.

Respondenterne fordeler sig alders- og uddannelsesmæssigt bredt. Aldersmæssigt udgøres den største gruppe af de 40-49 årige (36,5 %), og som skolebaggrund har en stor del enten 10. klassetrin (realeksamen) eller en gymnasial baggrund. Uddannelsesmæssigt har respondenterne primært en erhvervsfaglig eller en mellemlang videregående uddannelse. De største grupper har hovedbeskæftigelse i privat virksomhed (37,9 %) eller kommune (32,6 %), og 44,1 % af respondenterne er ansat på fuld tid inden for beredskabet.

Over halvdelen (55,8 %) har været på ét kursus, mens de øvrige har været på flere kurser. 15,0 % har været på tre eller flere kurser. Antallet af kursusdage følger i sagens natur dette mønster, enten har respondenterne deltaget i mellem 1 og 5 kursusdage (38,9 %) eller mere end 16 dage (34,6 %).

Som egen årsag til deltagelsen i kursusaktivitet angives primært egen interesse (55,1 %), men en del har også svaret, at det har været obligatorisk (34,7 %), eller de er blevet opfordret til at deltage (35,9 %). Kursisterne var i meget høj grad motiverede for at deltage i kursusaktiviteten (91,7 %) og størsteparten følte, at de havde forudsætninger for at deltage. Endelig har en del også forbedret sig på kursusaktiviteten både gennem deres leder og på eget initiativ. Som den mere arbejds-

mæssige årsag til deltagelsen angives det primært, at det har været forberedelse til nye arbejdsopgaver (22,9 %) eller vedligeholdelse af kvalifikationer (32,5 %).

80,4 % af respondenterne angiver, at de har anvendt deres nye kompetencer i arbejdet – en stigning fra 75,5 % i 2008. Hertil kommer, at for en del (7,5 %) har kursusaktiviteten været en del af et uddannelsesforløb med et beredskabsfagligt sigte, og en del (7,7 %) angiver, at de ikke har haft mulighed for at anvende deres kompetencer, fordi de ikke har været i situationer, hvor de har været nødvendige. I forhold til disse grupper viser det sig, at 81,3 % af den samlede respondentgruppe er enige eller meget enige i, at deres beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse. 13,3 % har en lavere vurdering af at deres kompetencer nyttiggøres, og blot 4,4 % har tilegnet sig kompetencer, som ikke nyttiggøres i beredskabet.

Som yderligere gevinster ved kursusaktiviteten giver en væsentlig del udtryk for, at kursusaktiviteten har styrket deres faglige netværk, øget forståelsen af redningsberedskabet samt skabt lyst til mere uddannelse. 60,5 % er enige eller meget enige i, at de gennem kursusaktiviteten er blevet opmærksomme på nye kompetencebehov hos dem selv.

Endelig fremgår det, at den nærmeste leder har forholdt sig til kursusaktiviteten, især ved at tale med medarbejderen om aktiviteten. 46,7 % angiver imidlertid, at der ikke har været nogen forberedelse fra lederen/arbejdspladsen. Sammenligner man med de tidligere effektmålinger, er der dog en tendens til, at denne andel falder. Andelen af kursister, der ikke modtog nogen forberedelse fra lederen/arbejdspladsen var således 60 % i 2006, 65,7 % i 2007 og 56 % i 2008.

Derimod forbereder hovedparten af kursisterne sig fra egen side, størstedelen ved at tale med en kollega, som havde deltaget i noget lignende, eller ved at gennemgå kursusmaterialet. Samtidig angiver omkring 8,3 % at der ikke var nogen form for egen-forberedelse forbundet med selve kursusaktiviteten, hvilket er noget lavere end i 2008 (12,0 %), 2007 (14,1 %) og 2006 (15,1 %). Efter kursusaktiviteten har langt den største del af kursisterne oplevet, at den nærmeste ledelse har haft kendskab til den nye kompetence, og en stor del har også udtrykt sig positivt herom.

Samlet er billedet således i forhold til forberedelse og støtte, at respondenterne føler sig motiverede og forberedte, og at der også generelt er opmærksomhed på kursUSDeltagelsen. Det er – og vil imidlertid altid være – et væsentligt fokus- og udviklingsområde til en mere effektiv og kvalificeret udnyttelse af medarbejdernes ressourcer, hvis forberedelse og støtte er systematisk. Selvom andelen af kursUSDeltagere uden forberedelse er faldet i forhold til tidligere år, så tyder resultaterne på at der her eksisterer muligheder for udvikling af mere indgående – målrettede, systematiske og strategiske - forberedelser til kursUSDeltagelsen.

Generelt afspejler effektundersøgelsen, at kursusaktiviteten ifølge respondenternes udsagn medvirker til at udvikle kompetencer, som efterfølgende udfoldes og nyttiggøres i form af en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

6.3.2. Personlige data

Aldersmæssigt er den største gruppe af kursisterne (36,5 %) mellem 40-49 år, og som skolebaggrund angiver 37,5 % at have 10. klassetrin (mange tilføjer realeksamen) og ca. en tredjedel har en gymnasial baggrund. Ca. 4 ud af 10 har herefter en kort erhvervsuddannelse (et år) og knap en tredjedel har en mellemlang videregående uddannelse (3-4 år).

Kursisterne har især deres hovedbeskæftigelse i en privat virksomhed (37,9 %), eller i en kommune (32,6 %), mens i alt 104 respondenter (20,2 %) er ansat i staten. Resten er enten selvstændige, ansat i en region eller har anden beskæftigelse (især studerende). Den største del af respondenterne er fuldtidsbeskæftigede inden for beredskabet (44,1 %), mens resten enten er ansat på deltid (29,1 %), er frivillige (14,2 %) eller ikke tilknyttet beredskabet (12,6 %) (ex. Politiet, førstehjælpsinstruktører og rådgivende ingeniører).

6.3.3. Kursusdeltagelsen

Kursusdeltagerne har angivet, hvor de har deltaget i kursus, samt hvor mange kurser og kursusdage, de har haft. Størsteparten af kursisterne (74,9 %) har været på Beredskabsstyrelsens Tekniske Skole i Tinglev. 33,9 % deltaget i kursusaktiviteter på Kursusenheden i Hedehusene og 26,3 % har været på Beredskabsstyrelsens Højskole. Endelig har 11,1 % deltaget i kurser andre steder. Procenterne afspejler, at en del af kursisterne har deltaget i flere kurser flere forskellige steder.

85,0 % har været på ét eller to kurser. 55,8 % har været på ét kursus, og størstedelen har været på kursus mellem 1-5 dage. Tallene indikerer, at kursusdeltageren typisk tager et enkelt kursus, eller deltager i en række kurser af længere varighed, formentlig som en del af et efteruddannelsesforløb. 51,2 % angiver, at deres kursusaktivitet har været en del af et videreuddannelsesforløb, 31,6 % svarer at formålet har været efteruddannelse, og 11,2 % svarer at formålet med deres kursusaktivitet har været vedligeholdelse af kvalifikationer. Som årsag til deltagelsen svarer 34,7 %, at det var obligatorisk, 35,9 % blev opfordret til det, mens 55,1 % svarer, at det var af egen interesse. Deltagelsen i kursusaktiviteten var især forbundet med vedligeholdelse af kvalifikationer eller det var forberedelse til nye opgaver.

Samlet giver dette et billede af en gruppe, som generelt er motiveret for uddannelse, både efter- og videreuddannelse, og at ca. 35 % har deltaget i kursusaktiviteter i mere end 16 dage inden for perioden.

6.3.4. Anvendt kompetence

I forhold til den opnåede kompetence er der indledningsvis blevet spurgt til, om deltagerne har anvendt deres nye kompetence. Anvendelse skal her forstås i flere betydninger, idet deltagerne kan have anvendt kompetencen umiddelbart i deres job, men kursusaktiviteten kan også være en del af et kvalificeringsforløb og som sådan først blive bragt i anvendelse på et senere tidspunkt. Der kan også være tale om, at kursusaktiviteten har bestået i forskellige former for vedligeholdelse af kompetence. Endelig kan der være nogle, som har deltaget i kursusaktivitet af egen interesse og uden noget egentligt eller umiddelbart mål, der er relateret til den nuværende beskæftigelse.

Anvendelse af kompetence	respondenter	procent
1) JA, jeg har anvendt mine nye kompetencer i mit job	407	80,4 %
2) NEJ, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb	38	7,5 %
3) NEJ, der har ikke været situationer, hvor mine nye kompetencer har været nødvendige	39	7,7 %
4) NEJ, jeg har været i situationer, hvor mine nye kompetencer kunne anvendes, men jeg fik ikke mulighed for det	15	3,0 %
5) NEJ, jeg forventer ikke at få brug for mine nye kompetencer i mit job	7	1,4 %
Respondenter	506	100,0 %

Som det fremgår af tabellen er kompetencen umiddelbart blevet anvendt af 80,4 % af respondenterne (svarkategori 1), mens det for ca. 15 % (svarkategori 2+3) har været enten en del af et uddannelsesforløb, eller kompetencerne har endnu ikke været nødvendige at udfolde. Andelen af kursister der har anvendt sine nye kompetencer er steget i forhold til 2008 (75,5 %), med derudover svarer fordelingen stort set til undersøgelsesresultaterne i 2008, 2007 og 2006.

1) JA, jeg har anvendt mine nye kompetencer i mit job (407 respondenter af 506)

Udsagn	enig + meget enig	procent
Jeg kan varetage nye arbejdsopgaver som følge af mine nye kompetencer	198+159= 357	70,6 %
Jeg kan varetage mine arbejdsopgaver mere kvalificeret end tidligere som følge af mine nye kompetencer	175+188 363	71,7 %
Jeg kan varetage mine arbejdsopgaver mere effektivt end tidligere som følge af mine nye kompetencer	148+181= 329	65,1 %
Gennemsnit – anvendelse 1)		69,1 %

2) NEJ, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb (38 respondenter af 506)

Udsagn	enig + meget enig	procent
Jeg forventer at kunne varetage nye arbejdsopgaver som følge af mine nye kompetencer	11+18= 29	5,7 %
Jeg forventer at kunne varetage mine nye arbejdsopgaver kvalificeret som følge af mine nye kompetencer	11+16= 27	5,3 %
Jeg forventer at kunne varetage mine nye arbejdsopgaver effektivt som følge af mine nye kompetencer	11+30= 41	4,7 %
Gennemsnit – anvendelse 2)		5,2 %

3) NEJ, der har ikke været situationer, hvor mine nye kompetencer har været nødvendige (39 respondenter af 506)

Udsagn	enig + meget enig	procent
Jeg forventer, at jeg kan anvende mine nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige	14+21= 35	6,9 %
Jeg forventer, at jeg kan løse opgaver kvalificeret på grundlag af mine nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige	13+23= 36	7,1 %
Jeg forventer, at jeg kan løse opgaver effektivt på grundlag af mine nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige	12+24= 36	7,1 %
Gennemsnit – anvendelse 3)		7,0 %

Den samlede målopfyldelse er dermed 81,3 % (69,1+5,2+7,0) som er enige eller meget enige i, at deres erhvervede beredskabsfaglige kompetencer nyttiggøres i forbindelse med opgavevaretagelsen i beredskabet samt bidrager til en mere effektiv og kvalificeret opgavevaretagelse.

Ja, jeg har anvendt mine kompetencer i mit job

For de 407 respondenter, som har svaret, at de har anvendt deres nye kompetencer i jobbet, gælder det, at de enige eller meget enige i udsagnene:

- 87,9 % af gruppen kan varetage nye opgaver som følge af nye kompetencer,
- 89,4 % af gruppen kan varetage arbejdsopgaverne mere kvalificeret end tidligere,
- 81,0 % af gruppen kan varetage arbejdsopgaver mere effektivt end tidligere.

Nej, men kursusaktiviteten er en del af et uddannelsesforløb

For de 38 respondenter, som har svaret, at kursusaktiviteten har været en del af et uddannelsesforløb, gælder det, at de er enige eller meget enige i udsagnene:

- 76,3 % af gruppen forventer at kunne varetage nye arbejdsopgaver
- 71,1 % af gruppen forventer at kunne varetage arbejdsopgaverne mere kvalificeret
- 63,2 % af gruppen forventer at kunne varetage arbejdsopgaverne mere effektivt.

Nej, der har ikke været situationer hvor mine nye kompetencer har været nødvendige

For de 39 respondenter, som har svaret, at de har tilegnet sig nye kompetencer, som der (endnu) ikke har været situationer, hvor det har været nødvendigt at anvende dem, gælder det, at de er enige eller meget enige i udsagnene:

- 89,7 % af gruppen forventer at kunne anvende de nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige,
- 92,3 % af gruppen forventer at kunne løse opgaver mere kvalificeret på grundlag af de nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige,
- 92,3 % af gruppen forventer at kunne løse opgaver mere effektivt på grundlag af de nye kompetencer, hvis der opstår situationer, hvor de er nødvendige.

6.3.5. Andet udbytte af kursusaktivitet

65,7 % giver udtryk for, at de er enige eller meget enige i, at kursusaktiviteten har styrket deres faglige netværk, hvilket er en stigning på 9,2 % point fra 56,5 % i 2008. 53,0 % er enige eller meget enige i, at de har fået en bedre forståelse af redningsberedskabet. 68,8 % er enige eller meget enige i, at de har fået lyst til mere uddannelse. Endelig er 60,5 % enige eller meget enige i, at de på grund af kursusaktiviteten er blevet mere opmærksomme på nye kompetencebehov hos dem selv.

8.3.6. Forberedelse og støtte

Af besvarelsene fremgår det, at lederen havde forholdt sig til kursusaktiviteten hos 53,2 % af respondenterne, enten ved at tale med medarbejderen om kursusaktiviteten (28,2 %), ved at henvise til en erfaren kollega (6,5 %), ved at give medarbejderen nye arbejdsopgaver (8,5 %) eller ved at tilbyde noget læsestof, fx kursusmappe (6,1 %). 46,7 % angav imidlertid, at der ikke var forberedelse forbundet med kursusaktiviteten – og 3,9 % svarede 'andet', hvilket primært dækkede over, at respondenterne selv var leder.

Kursisten har imidlertid også selv forberedt sig. Størstedelen har gjort det ved at tale med en kollega (39,4 %), som havde deltaget i noget lignende, ved at gennemgå kursusmaterialet (25,4 %), eller overveje hvordan kursusaktiviteten kunne bruges i det daglige arbejde (13,2 %). 8,3 % forberedte sig slet ikke, hvilket dog er en nedgang fra 2008, hvor 12,2 % ikke forberedte sig. 9,7 % følte sig uforberedte eller ikke så godt forberedte – resten følte sig forberedte. Langt den største del (91,7 %) giver udtryk for, at de var meget motiverede, og at de helt bestemt havde forudsætninger for at deltage (80,0 %) – både motivationen og forudsætningerne er dermed steget en anelse fra 2008.

Indtrykket er således, at respondenterne er motiverede, har gode forudsætninger for at deltage, og at en del også både gennem deres leder og på eget initiativ har forberedt sig på kursusaktiviteten. Samtidig er der dog en del, som angiver, at der ikke var forberedelse til kursusaktiviteten. Dette kunne pege på, at forberedelse til kursusaktivitet, på trods af respondenternes udmeldinger, fortsat kunne være et udviklingsområde for øget effektivitet og udnyttelse af kursus-ressourcerne.

Langt den største del (84,8 %) er enige eller meget enige i, at den nærmeste ledelse har kendskab til medarbejderens nye kompetencer, og 57,8 % er enige eller meget enige i, at ledelsen har udtrykt sig positivt om de nye kompetencer. Endelig er 62,8 % enige eller meget enige i, at den nærmeste ledelse har givet udtryk for, at medarbejderen kan få mulighed for at anvende den nye kompetence.

Samlet er det generelle billede af forberedelsen og støtten således, at respondenterne føler sig motiverede og forberedte på kursusaktiviteten, og at de har forudsætninger for at deltage. Ledelsen har sædvanligvis kendskab til medarbejderens nye kompetencer og en stor del har også udtrykt sig positivt om de nye kompetencer. Det er samtidig klart, som det er nævnt tidligere, at netop forberedelsen og den efterfølgende støtte, også i tid, rum og opgaver, til udfoldelsen af de nye kompetencer er vigtig både for at fastholde og udvikle kompetencerne. Det er – og vil altid være – et væsentligt udviklingsområde for mere effektiv og kvalificeret udnyttelse af medarbejdernes ressourcer, hvis forberedelsen og den efterfølgende støtte er systematisk og gennemtænkt i et udviklingsperspektiv.